

Spyware ، نرم افزاری است که اقدام به جمع آوری اطلاعات شخصی بدون آگاهی و یا اجازه کاربران می نماید. اطلاعات جمع آوری شده می تواند شامل لیست سایت های مشاهده شده توسط کاربر و یا اطلاعات بمراتب حساس تری نظیر نام و رمز عبور باشد. نرم افزارهای فوق پس از نصب بر روی کامپیوتر ، قادر به ارسال آگهی های تجاری pop-up ، هدایت مرورگر به وب سایت هائی خاص ، ارسال لیست سایت های مشاهده شده توسط کاربر و یا مانیتورینگ عملکرد کاربران در زمان اتصال به اینترنت می باشند. برخی از برنامه های Spyware ، قادر به ردیابی و تشخیص اطلاعات تایپ شده از طریق صفحه کلید نیز می باشند . با توجه به انجام پردازش های اضافی توسط اینگونه نرم افزارها ، سیستم های کاربران کند و کارآئی آنان بطرز محسوسی کاهش خواهد یافت . در صورت دریافت موزیک از طریق برنامه های اشتراک فایل ، بازی های رایگان از سایت های ناامن و یا سایر نرم افزارها از منابع ناشناخته ، شرایط لازم به منظور نصب اینگونه نرم افزارها و در نهایت آلودگی سیستم فراهم می گردد.

نحوه تشخیص Spyware

علائم زیر می تواند نشاندهنده نصب Spyware بر روی یک کامپیوتر باشد :

- نمایش مستمر پنجره های pop-up آگهی
- هدایت ناخواسته کاربران به وب سایت هائی که هرگز نام آنان در مرورگر تایپ نشده است .
- نصب Toolbars جدید و ناخواسته در مرورگر وب
- تغییر ناگهانی و غیرمنتظره صفحه اصلی مرورگر (home page)
- تغییر موتور جستجوی مرتبط با مرورگر پس از کلیک بر روی دکمه Search همراه مرورگر
- عدم عملکرد صحیح برخی کلیدها در مرورگر (نظیر کلید Tab زمانی که بر روی فیلدهای یک فرم حرکت می شود)
- نمایش تصادفی پیام های خطا
- کاهش ملموس سرعت کامپیوتر در زمان فعال نمودن برنامه ها و یا انجام عملیاتی خاص (ذخیره فایل ها و ...)
- فعال شدن مرورگر و بدنبال آن وب سایت های آگهی بدون انجام عملیاتی خاص توسط کاربر
- عدم کارکرد صحیح لینک های همراه یک برنامه
- توقف ناگهانی و غیرمنتظره مرورگر وب

• عدم عملکرد صحیح برخی از عناصر سیستم عامل و یا سایر برنامه ها

نحوه پیشگیری از نصب Spyware

• **عدم کلیک بر روی لینک های موجود در پنجره های pop-up** . با توجه به این که پنجره های pop-up اغلب محصول و یا نوع خاصی از Spyware می باشند ، کلیک بر روی آنان می تواند باعث نصب یک نرم افزار Spyware گردد . برای بستن این نوع پنجره ها از آیکون "X" در titlebar استفاده گردد (در مقابل لینک close همراه پنجره) .

• **پاسخ منفی به سوالات ناخواسته** : در صورت برخورد با جعبه های محاوره ای که درخواست اجرای یک برنامه را نموده و یا قصد انجام عملیات خاص دیگری را دارند ، همواره گزینه NO و یا Cancel انتخاب گردد. در موارد خاص می توان از آیکون "X" موجود در titlebar استفاده نمود .

• **دقت لازم در خصوص دریافت نرم افزارهای رایگان از اینترنت** : سایت های زیادی اقدام به ارائه Toolbar های سفارشی و یا ویژگی های خاص دیگری می نمایند . تا زمانی که نسبت به ایمن بودن این نوع سایت ها اطمینان حاصل نشده است ، نمی بایست فایل و یا برنامه ای را از طریق آنان Download نمود .

• **عدم کلیک بر روی لینک های موجود در Email که ادعای ارائه یک نرم افزار Anti-Spyware را دارند** . نظیر ویروس های کامپیوتری ، لینک های موجود در نامه های الکترونیکی ممکن است اهداف سودمندی را دنبال نموده و نصب Spyware بر روی سیستم شما را بدنبال داشته باشند .

علاوه بر موارد فوق و خصوصاً در مواردی که احساس می شود بر روی کامپیوتر Spyware نصب شده است و قصد داشته باشیم عملکرد آن را به حداقل مقدار خود برسانیم می توان عملیات زیر را انجام داد:

• **اعمال محدودیت در رابطه با پنجره های Pop-up و کوکی از طریق تنظیمات برنامه مرورگر** : پنجره های pop-up توسط نوع خاصی از اسکریپت ها و یا محتویات فعال (اپلت های جاوا ، کنترل های اکتیو ایکس) ایجاد می گردند . با تنظیم مناسب پارامترهای برنامه مرورگر، می توان محدودیت لازم در اجرای اسکریپت ها ، اپلت های جاوا ، کنترل های اکتیو ایکس و تعداد پنجره های pop-up را اعمال نمود . عملکرد برخی از کوکی ها مشابه Spyware می باشند ، چراکه از طریق آنان مشخص خواهد شد که شما چه وب سایت هائی را مشاهده نموده اید . با تنظیم پارامترهای برنامه مرورگر می توان محدودیت لازم در خصوص ایجاد کوکی ها را اعمال نمود (آشنائی با محتویات فعال و کوکی)

نحوه حذف Spyware

• **اجرای یک برنامه ضد ویروس و بویس کامل کامپیوتر** : برخی از نرم افزارهای آنتی ویروس قادر به یافتن و حذف برنامه های Spyware می باشند .

• **اجرای یک برنامه معتبر که مختص حذف Spyware طراحی شده است** . تعداد زیادی از تولیدکنندگان محصولات را به منظور شناسائی و حذف برنامه های Spyware ، ارائه داده اند .
LavaSoft's Adaware, Webroot's SpySweeper, PestPatrol, Spybot Search and Destroy ، نمونه هائی در این زمینه می باشند .